USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. D. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o námitce podjatosti soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petra Indráčka, vznesené žalobkyní v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 8. 2007, č. X, vedeném u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 18 Ad 38/2011,

takto:

Soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petr Indráček **není** vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 18 Ad 38/2011.

Odůvodnění:

U Krajského soudu v Ostravě probíhá řízení o žalobě, kterou se žalobkyně domáhá určení neplatnosti rozhodnutí žalované ze dne 27. 8. 2007, č. X, o stanovení výše starobního důchodu.

Žalobkyně v podání ze dne 26. 5. 2011, doručeném krajskému soudu 27. 5. 2011, v reakci na výzvu Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 5. 2011, č. j. 18 Ad 38/2011 - 14, vznesla námitku podjatosti soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petra Indráčka. Námitku opírá žalobkyně o následující skutečnosti: jmenovaný soudce byl jedním ze soudců, kteří rozhodli zamítavým způsobem o žádosti žalobkyně o přiznání invalidního důchodu. Takovému komunisticky smýšlejícími soudci, navíc pokud byl členem KSČ k 17. 11. 1989 a je nedůvěryhodný, žalobkyně již nevěří, a proto nechce, aby soudil její kauzu.

Krajský soud v Ostravě předložil Nejvyššímu správnímu soudu, který je podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), věcně příslušný o námitce podjatosti rozhodnout.

Nejvyšší správní soud o vznesené námitce podjatosti usoudil následovně:

Ke vznesené námitce podjatosti se soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Petr Indráček vyjádřil tak, že mu nejsou známé žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno pochybovat o jeho nepodjatosti se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům řízení, či k zástupcům účastníků řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil vznesenou námitku podjatosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda - s ohledem na okolnosti případu - lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nález ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, sp. zn. N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 Sb.NU 11).

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Podjatost sama zasahuje vždy do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani konstituování soudní moci jako pilíře demokratické společnosti.

Z námitky samotné i z předloženého spisu je zřejmé, že žádný z důvodů podjatosti podle § 8 odst. 1 s. ř. s. dán není a žalobkyně jej ani relevantně netvrdí. Námitku podjatosti soudce krajského soudu JUDr. Petra Indráčka, jež rozhoduje v dané věci, dovozuje žalobkyně ze skutečnosti, že podle jejího mínění je tento soudce, jenž byl členem KSČ k 17. 11. 1989, nedůvěryhodný, žalobkyně mu nevěří, a proto nechce, aby soudil její kauzu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že takto formulovaná námitka nemůže založit důvodnost podjatosti soudce. Jestliže totiž podjatost znamená osobní vztah soudce k účastníkům řízení, resp. k předmětu řízení, a jeho existence by mohla zpochybnit objektivitu jeho rozhodování, neplyne z bývalého členství v KSČ žádná indicie, která by mohla tuto pochybnost bez dalšího založit (k tomu srov. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 682/09). Z tohoto důvodu také nemůže zpochybnit nepodjatost předmět řízení (námitky vůči soudci Krajského soudu v Ostravě neobstojí z týchž důvodů).

Zdejší soud vychází ze skutečnosti, že rozhodování každého soudce je dáno nejen jeho odborností, znalostmi a dovedností vykládat a používat právní předpisy, nýbrž samozřejmě též jeho životními hodnotami, zkušenostmi a postoji. Každý soudce ve svém životě prodělá radostnější i méně radostné chvíle a při překonávání různých životních zkoušek více či méně obstojí. Členství v KSČ v předlistopadovém období mezi takové životní zkoušky nepochybně patří. Pro vstup do KSČ byly nicméně v každém individuálním případě dány zcela konkrétní pohnutky a pokud by soud tyto pohnutky chtěl hodnotit, musel by se zabývat např. tím, v jaké době a v jakém věku k tomuto vstupu došlo, zda k němu došlo v důsledku vlastního přesvědčení, rodinného zázemí anebo spíše jen pod tlakem okolností a vnějšího prostředí, jestli k ukončení členství došlo z vlastní vůle ještě před listopadem 1989 nebo až po něm a zejména jakým způsobem se daná osoba během svého členství i po něm ve svém osobním i profesním životě skutečně chovala.

Soud má však za to, že takovéto hodnocení spadá spíše do oblasti morálky než práva a odmítá si osobovat právo takovéhoto paušalizujícího posuzování. Samotné členství soudce v KSČ před rokem 1989 totiž soudce apriori nediskvalifikuje z rozhodovací činnosti soudu. Jeho případná podjatost proto nemůže být založena pouze touto skutečností, nýbrž musí k ní přistoupit skutečnost další, mající relevanci pro konkrétní rozhodovaný případ a spočívající ve vztahu k účastníkům řízení či k jeho předmětu.

Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávislé pak není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobkyně. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud vznesené námitce podjatosti jmenovaného soudce nevyhověl, což vyjádřil ve výroku tohoto usnesení (§ 8 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu